

ЗАТВЕРДЖЕНО
протоколом засідання Вченої ради МДУ
від 23.12.2020 № 7

введено в дію наказом МДУ
28.12.2020 № 326

ПОЛОЖЕННЯ
про систему внутрішнього забезпечення якості в
Маріупольському державному університеті
(нова редакція)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Маріупольському державному університеті (далі – Положення) розроблено відповідно до норм Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, інших нормативних документів Міністерства освіти і науки України та на засадах автономії Маріупольського державного університету (далі – МДУ, Університет).

1.2. Положення містить опис структури та параметрів системи внутрішнього забезпечення якості та визначає ключові позиції її розвитку.

1.3. Система внутрішнього забезпечення якості в МДУ створюється з метою досягнення університетом рівня якості, визначеного «Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти».

1.4. Завданнями Системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті є:

- визначення загальної структури системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- конкретизації змісту процедур контролю якості;
- розподілу сфер відповідальності за функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

1.5. Система внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ ґрунтується на таких принципах:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономності Університету, відповідального за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- системності та комплексності в управлінні процесом контролю якості освітньої діяльності МДУ;
- систематичності у здійсненні моніторингових процедур з якості;
- неперервності підвищення якості;
- орієнтації на внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів;
- постійному розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ (шляхом розвитку інфраструктури університету, поліпшення якості матеріально-технічної, навчально-методичної бази тощо);
- залученні всіх учасників освітнього процесу (викладачі, науковці, навчально-допоміжний та обслуговуючий персонал, здобувачі вищої освіти) до забезпечення якості освіти, мотивації студентів до здобуття якісних освітніх послуг.

1.6. В Університеті визначено такі процедури та заходи забезпечення якості вищої освіти:

- 1) визначення принципів забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу, періодичного перегляду та оновлення (модернізація) освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті МДУ та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти МДУ, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

1.7. В Університеті визначено такі рівні системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: здобувацький, викладацький, кафедральний, факультетський, університетський.

1.8. Система внутрішнього забезпечення якості в МДУ передбачає:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності, оцінювання науково-педагогічних та педагогічних працівників;
- матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- оцінювання здобувачів вищої освіти;
- забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- здійснення моніторингу, періодичного перегляду та оновлення (модернізацію) освітніх програм;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- систему запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти.

2. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Кадрові вимоги щодо забезпечення провадження освітньої діяльності.

2.1.1. Кадрове забезпечення освітнього процесу в МДУ має відповідати вимогам чинного законодавства та внутрішнім нормативним документам Університету.

2.2. Зарахування НПП на роботу до Університету здійснюється за конкурсним відбором відповідно до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Маріупольському державному університеті».

2.3. Контроль за якістю кадрового забезпечення освітнього процесу в МДУ здійснюють у межах своїх службових обов'язків перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, завідувачі кафедр, начальник відділу кадрів.

2.4. Університет забезпечує подання в електронному вигляді даних та відомостей про кадрове забезпечення до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та підтримує їх в актуальному стані.

2.5. Згідно нормативних документів Університету щороку здійснюється рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників Маріупольського державного університету.

2.5.1. Рейтинг охоплює всі види діяльності науково-педагогічних працівників: навчальну, методичну, наукову та організаційну.

2.5.2. Підсумки рейтингового оцінювання затверджуються вченою радою МДУ і оприлюднюються на офіційному сайті Університету.

2.6. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Положення про порядок підвищення кваліфікації працівників закладів освіти, підприємств, установ, організацій на базі Маріупольського державного університету» Центром підвищення кваліфікації та післядипломної освіти МДУ (далі за текстом – ЦПКПО МДУ) забезпечується підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників.

2.6.1. Метою підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників є формування якісного педагогічного та науково-педагогічного персоналу МДУ, що спрямоване на розв'язання кадрових проблем, їх мотивації до якісної професійної діяльності тощо.

2.6.2. Педагогічні працівники МДУ обов'язково підлягають атестації один раз на п'ять років.

2.6.3. Атестація здійснюється на підставі «Положення про атестацію педагогічних працівників Маріупольського державного університету».

2.6.4. Атестацію педагогічних працівників здійснює Атестаційна комісія Університету.

2.6.5. Контроль за проходженням підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників в МДУ, організацією та проведенням атестації педагогічних працівників здійснюють у межах своїх службових обов'язків перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, директор ЦПКПО МДУ, декани факультетів, завідувачі кафедр, начальник відділу кадрів.

3. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

3.1. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітнього процесу в МДУ повинно відповідати чинному законодавству, що визначає мінімальні нормативи для забезпечення якісної підготовки фахівців за першим, другим та третім рівнями вищої освіти.

3.2. Університет забезпечує подання в електронному вигляді даних та відомостей про матеріально-технічне забезпечення до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та підтримує їх в актуальному стані.

3.3. Контроль за виконанням і дотриманням зазначених нормативів в МДУ здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректор із соціальних та організаційних питань, проректор з науково-педагогічної роботи, відділ технічних засобів навчання, навчальний відділ, відділ інформації та зв'язків з громадськістю, наукова бібліотека, декани факультетів, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм шляхом систематичної перевірки реального стану кожного показника матеріально-технічного та інформаційного забезпечення і в разі його невідповідності нормативному – вжиття необхідних заходів щодо його поліпшення.

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

4.1. Навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти ступенів «Бакалавр», «Магістр» та «Доктор філософії» повинно відповідати чинному законодавству у сфері вищої освіти, внутрішнім нормативним документам Університету.

4.2. З метою дотримання принципів автономії та самоврядування, забезпечення якості надання освітніх послуг, забезпечення навчальних дисциплін, що викладаються здобувачам вищої освіти, сучасною навчальною літературою та стимулювання видавничої діяльності в Університеті розроблено «Положення про підготовку наукових, навчальних та навчально-методичних видань у Маріупольському державному університеті», яке регулює порядок підготовки до видання навчальної, навчально-методичної та наукової літератури в МДУ.

4.3. Розробка та впровадження в освітній процес комплексів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін відбувається відповідно до «Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни Маріупольського державного університету».

4.4. Контроль за відповідністю реальних показників навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в Університеті нормативним здійснюють в межах своїх службових повноважень перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, начальник навчального відділу, декани факультетів, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

4.5. Розробка та впровадження комплексів навчально-методичного забезпечення контролюється науково-методичними комісіями факультетів, науково-методичною радою університету та, за необхідності, вченою радою МДУ.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу, Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті, Положення про ректорський контроль знань студентів Маріупольського державного університету, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті.

5.2. У МДУ застосовуються такі основні види контролю: вхідний (попередній), поточний, рубіжний (тематичний, модульний), підсумковий, контроль залишкових знань.

5.2.1. Вхідний (попередній) контроль проводиться з метою визначення здатності ЗВО до вивчення навчальної дисципліни (окремих змістових модулів) або з тих дисциплін, які передували її вивченню; виявлення залишкових знань із раніше вивчених суміжних дисциплін, які необхідні для успішного засвоєння даної дисципліни.

5.2.2. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни (змістових модулів) з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентом у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів, коригування методів навчання. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (лекцій, семінарських, практичних, лабораторних), а також за результатами виконання ЗВО завдань для самостійної роботи.

5.2.3. Тематичний контроль спрямований на визначення рівня засвоєння студентами певної теми чи декількох взаємопов'язаних тем.

5.2.4. Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи (МКР) для оцінювання результатів опанування ЗВО змістовими модулями.

5.2.5. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію ЗВО.

5.2.6. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

5.2.7. Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю для встановлення рівня засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з конкретної навчальної дисципліни за семестр.

5.2.8. Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, яка спрямована на оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях, в також виконанні завдань для самостійної роботи. Диференційований залік проводиться для

оцінювання якості виконання ЗВО курсової роботи, а також за результатами виконання завдань з усіх видів практик, визначених в освітньо-професійній /освітньо-науковій програмі.

5.2.9. Перелік екзаменів та заліків семестрового контролю визначається робочим навчальним планом спеціальності. Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання визначаються рішенням відповідної кафедри, про що студенти інформуються на початку семестру.

5.3. Контрольні заходи проводяться згідно з графіком освітнього процесу, який складається на основі робочих навчальних планів для напрямів підготовки та спеціальностей.

5.4. Ректорський контроль знань проводиться з метою визначення рівня якості викладання навчальних дисциплін; оцінювання залишкових знань студентів з навчальних дисциплін з подальшим проведенням аналізу якості навчання.

5.4.1. Порядок проведення ректорського контролю визначений Положенням про ректорський контроль знань студентів Маріупольського державного університету.

5.5. Атестація ЗВО – це процедура встановлення Екзаменаційною комісією МДУ рівня сформованих компетентностей у осіб, які успішно виконали освітню (освітньо-професійну чи освітньо-наукову) програму на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів вищої освіти для присудження першого або другого ступенів вищої освіти і присвоєння відповідної кваліфікації.

5.5.1. Порядок організації та проведення атестації здобувачів вищої освіти визначено Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті.

5.6. В Університеті запроваджено систему рейтингового оцінювання діяльності студентів, яка забезпечує комплексне оцінювання досягнень студента у навчальній, науковій, науково-технічній діяльності, творчій активності, громадському житті та спортивній діяльності.

5.6.1. Порядок формування рейтингу успішності визначено Правилами призначення академічних та соціальних стипендій в Маріупольському державному університеті.

5.6.2. Запровадження системи рейтингового оцінювання діяльності студентів здійснюється з метою мотивації щодо отримання високого рівня знань, органічного поєднання в освітньому процесі навчальної, наукової та інноваційної складової, формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, заохочення до занять спортом, культурно-масовою та іншими видами суспільно-корисної діяльності.

5.6.3. Рейтингова система дає можливість здійснити ранжування студентів у межах групи, курсу, факультету, університету та стимулює до активної життєвої позиції.

5.6.4. Рейтингове оцінювання студентів здійснюється після завершення кожного навчального семестру для усіх курсів денної форми навчання.

5.6.5. Рейтинг успішності студентів МДУ формується з 3 складових: навчальної, наукової, соціальної. При цьому навчальна складова становить 90 % рейтингового балу.

5.6.6. Рейтинг успішності студентів враховується при: призначенні академічних стипендій (в т.ч. іменних стипендій, заснованих Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України тощо); призначенні соціальних стипендій; переведенні студентів на вакантні місця державного замовлення; покращенні умов проживання в гуртожитку та поселенні на наступний навчальний рік; заохоченні, в тому числі матеріальному; формуванні наукового резерву та рекомендації до вступу до аспірантури; інших випадках, які потребують порівняння результатів діяльності студентів.

5.6.7. Результати рейтингового оцінювання студентів оприлюднюються на офіційному сайті університету.

5.7. Для врахування побажань студентів щодо якості та об'єктивності провадження освітньої діяльності, якості викладання навчальних дисциплін, наявної системи оцінювання та організації самостійної роботи в МДУ проводяться щорічні опитування студентів.

5.8. Контроль за проведенням оцінювання в межах своїх повноважень здійснюють проректор з науково-педагогічної роботи, начальник навчального відділу, завідувач навчальної лабораторії із забезпечення якості освіти, декани факультетів, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

6.1. Академічна мобільність передбачає можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

6.2. Учасниками академічної мобільності є учасники освітнього процесу МДУ (здобувачі ступеня бакалавра (починаючи з другого-третього курсу), магістра, доктора філософії і доктора наук, науково-педагогічні працівники) та іноземні учасники освітнього процесу і заклади вищої освіти (наукові установи), що беруть участь у програмах академічної мобільності.

6.3. Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі:

- міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки;
- міжнародних програм та проектів;
- договорів про співробітництво між МДУ або його структурними підрозділами з вітчизняними або іноземними закладами вищої освіти (науковими установами) та їх структурними підрозділами;
- власної ініціативи учасника освітнього процесу, підтриманої адміністрацією МДУ на основі індивідуального запрошення та тристороннього договору між МДУ, учасником академічної мобільності та закладом вищої освіти (науковою установою), в якому реалізується академічна мобільність.

6.4. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:

- внутрішню академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу МДУ у закладах вищої освіти (наукових установах) – партнерах в межах України;
- міжнародну академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу МДУ у закладах вищої освіти (наукових установах) – партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу в МДУ.

6.5. Основними видами академічної мобільності є:

- ступенева мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти;
- кредитна мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що будуть визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

6.6. Реалізація права на академічну мобільність в Університеті регулюється «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті».

6.7. Контроль за реалізацією права на академічну мобільність в межах своїх повноважень здійснюють проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки), начальник відділу міжнародних зв'язків, декани факультетів, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм.

7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЯВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

7.1. З метою використання інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного управління освітнім процесом в МДУ створено корпоративне інформаційно-освітнє середовище (ІОС), у якому виділяються такі складові: комп'ютерна інфраструктура, програмні навчальні платформи, інформаційно-освітні ресурси, автоматизовані системи управління освітнім процесом.

7.2. Комп'ютерна інфраструктура Університету складається з персональних комп'ютерів та ноутбуків, друкарсько-розмножувальної техніки, мультимедійних проекторів, інтерактивних дошок.

7.3. Значну роль у використанні комп'ютерної техніки відіграє програмне забезпечення. Робочі станції працюють під управлінням операційних систем сімейства «Windows» (ОС Microsoft Windows, продукти Microsoft Office, спеціалізовані програми Adobe Photoshop, CorelDraw graphics suite, програма лінгафонного класу «Діалог Nibelung», програма для обробки результатів соціологічних досліджень ОСА).

7.4. Роботу комп'ютерного парку МДУ забезпечують 14 серверів, на які покладено наступні завдання: забезпечення функціонування локальної мережі, а також доступ до загальних ресурсів всім користувачам, доступ до глобальної мережі Інтернет, доступ до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), функціонування платформи ЛІГА:ЗАКОН, програмного забезпечення Web-Irbic, DSpace, система керування курсами Moodle, GLPI (система роботи з заявками та інцидентами).

7.5. Для здійснення освітньої діяльності та управління освітнім процесом в інформаційно-освітньому середовищі МДУ використовуються такі програмні платформи:

- Навчальний портал МДУ (<http://moodle.mdu.in.ua/>);
- Електронний інституційний репозитарій (eIR MSU <http://repository.mdu.in.ua/>);
- Електронний каталог та електронна картотека статей НБ МДУ (<http://ebd.mdu.in.ua/>).

7.5.1. Навчальний портал МДУ функціонує на базі платформи LMS Moodle. Він призначений для надання здобувачам та викладачам Університету доступу до ресурсів дистанційного навчання: навчально-методичних матеріалів та сторінок навчальних дисциплін, які викладаються в МДУ.

7.5.2. Електронний інституційний репозитарій (eIR MSU) призначений для накопичення, систематизації і зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської наукової спільноти і забезпечує тривалий, постійний та надійний доступ до наукових досліджень професорсько-викладацького складу, співробітників МДУ.

7.5.3. Інституційний репозитарій МДУ працює на вільному програмному забезпеченні DSpace.

7.5.4. Електронний інституційний репозитарій містить електронні копії наукових доробок працівників та здобувачів вищої освіти університету; матеріалів конференцій, круглих столів, що проводилися на базі університету, електронні версії наукового видання Університету «Вісник Маріупольського державного університету», навчально-методичні розробки кафедр МДУ на підтримку освітнього процесу, кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти

7.6. Контроль за забезпеченням наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом в межах своїх повноважень здійснюють перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, начальник навчального відділу, начальник відділу

технічних засобів навчання, завідувач навчальної лабораторії з розвитку дистанційного навчання та АСУ, директор наукової бібліотеки.

8. ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

8.1. З метою забезпечення якості підготовки фахівців в МДУ розроблено порядок норм та правил до способів і процедур проведення моніторингу, перегляду, періодичного оновлення, удосконалення та закриття освітніх програм в МДУ.

8.2. Для забезпечення прозорості та привабливості освітніх програм, підтримання їхньої актуальності та попиту на них розроблено механізм, що включає:

- порядок розробки та формулювання очікуваних цілей та результатів навчання;
- рекомендації та нормативні вимоги щодо створення освітніх програм, навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін;
- порядок внутрішньої експертизи, моніторингу, оцінки, удосконалення та затвердження програм, навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін;
- умови реалізації освітніх програм, їхня забезпеченість відповідними навчальними ресурсами;
- аналіз ефективності реалізації освітніх програм;
- розробку процедур моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм за участю роботодавців, здобувачів та інших стейкхолдерів.

8.3. Регулярний моніторинг, перегляд та удосконалення освітніх програм проводяться з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для здобувачів вищої освіти. Цей процес передбачає моніторинг наступних складових:

- зміст програми у світлі новітніх досліджень у відповідній галузі з метою забезпечення актуальності освітньої програми;
- зміни потреб та запитів суспільства;
- навчальні досягнення та успішність здобувачів вищої освіти;
- аудиторне навантаження та навантаження, виділене на самостійну роботу здобувача вищої освіти;
- ефективність процедур оцінювання здобувачів вищої освіти;
- очікування, потреби та задоволеність здобувачів вищої освіти щодо освітніх програм;
- освітнє середовище та служби підтримки здобувачів вищої освіти, їхня відповідність цілям освітньої програми.

8.4. Моніторинг освітніх програм в МДУ проводиться на таких рівнях:

- Кафедра – Науково-методична комісія факультету – Навчальний відділ – Науково-методична рада МДУ;
- Здобувач вищої освіти – академічна група – курс – спеціальність – факультет;
- Навчальна дисципліна – цикл підготовки – навчальний план.

8.5. Для вивчення ефективності функціонування освітньої програми використовується сукупність критеріїв, елементів, методів та учасників дослідження.

Критерій	Елемент моніторингу	Методика вимірювання	Учасники
Контингент здобувачів вищої освіти ОП	Формування та рух контингенту	Аналіз показників: кількість вступників; кількість здобувачів певної форми та курсу навчання; кількість випускників	Здобувачі вищої освіти, випускники

Критерій	Елемент моніторингу	Методика вимірювання	Учасники
Структура та зміст ОП	Відповідність обсягу ОП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)	<p>1. Опитування (фокус групи) стосовно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зрозумілості логіки траєкторії підготовки; - виявлення освітніх компонентів, для опанування яких відсутні попередньо сформовані компетентності; - виявлення компонентів, що містять схожі за змістом модулі; - виявлення цілей та програмних результатів навчання, що не відбивають тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці, галузевий та регіональний контекст; - відповідність результатів навчання ОП стандарту вищої освіти (за наявності). <p>2. Аналіз отриманих результатів опитувань.</p> <p>3. Затребуваність ОП:</p> <ul style="list-style-type: none"> - динаміка змін контингенту; - показник працевлаштування випускників. 	Група забезпечення; Кафедра; Здобувачі вищої освіти; Випускники; Роботодавці; Факультет; Навчальний відділ; Соціологічна лабораторія МДУ; Проректор з НПП
	Дотримання в ОП структурно-логічної схеми підготовки, які у сукупності дозволяють досягти заявлених цілей, очікуваних результатів навчання та набуття компетентностей за даною ОП		
	Відповідність змісту ОП предметній області спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)		
	Забезпечення можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти через вибір навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому чинним законодавством		
	Здобуття компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності через практичну підготовку здобувачів вищої освіти		
	Забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП		
	Співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)		
	Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті		
Доступ до ОП	Наявність актуальної інформації про ОП у вільному доступі на офіційній сторінці МДУ, факультетів, кафедр	1. Перегляд інформації на сайті та її коригування за необхідності	Гарант ОП; Кафедра; Факультет;

Критерій	Елемент моніторингу	Методика вимірювання	Учасники
			Відділ інформації та зв'язків з громадськістю
Якість навчання та викладання на ОП	<p>Відповідність визначених форм та методів навчання і викладання досягненню програмних результатів навчання</p> <p>Відповідність визначених форм та методів навчання і викладання заявленим в ОП цілям</p> <p>Відповідність освітніх компонентів вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи</p> <p>Доступність та зрозумілість інформації щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів</p> <p>Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП</p> <p>Оновлення навчально-методичних матеріалів на основі наукових досягнень у відповідній галузі</p>	<p>1. Опитування, можливі фокус-групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чи потрібний даний компонент, - чи усвідомлюють здобувачі, які компетентності сформував той чи інший освітній компонент, - як здобувачі оцінюють ступінь вдосконалення себе як майбутнього фахівця після вивчення освітнього компонента, - наскільки той чи інший освітній компонент стосується даної ОП, - чи допоміг освітній компонент отримати відповідні компетентності, практичні та сучасні навички, - чи порадив би здобувач вищої освіти даний освітній компонент іншим здобувачам та інші <p>2. Аналіз відповідності ОП наступним індикаторам:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність механізму вільного вибору освітніх компонентів здобувачами вищої освіти; - доступність навчання за різними формами (денна, заочна), за допомогою технологій дистанційного навчання; - доступність отримання вищої освіти для осіб з особливими освітніми потребами; - можливість навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком; - наявність вільного доступу здобувачів вищої освіти до критеріїв оцінювання результатів навчання за кожним освітнім компонентом; - наявність механізмів вільного доступу здобувачів вищої освіти до власних результатів навчання; - наявність системи оцінювання здобувачів вищої освіти більше, ніж одним екзаменатором; - наявність системи рейтингування здобувачів 	Гарант ОП; Кафедра; Здобувачі вищої освіти; Випускники; Роботодавці; Соціологічна лабораторія МДУ.

Критерій	Елемент моніторингу	Методика вимірювання	Учасники
		<p>вищої освіти за ступенем досягнення результатів навчання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - регулярність та системність зустрічей здобувачів вищої освіти з адміністрацією ЗВО для вирішення проблемних питань; - наявність системи анкетування здобувачів вищої освіти щодо всіх аспектів освітньої діяльності; - частка здобувачів вищої освіти, залучених до опитувань; - частка ініціатив з питань підвищення якості освіти, що подані здобувачами вищої освіти. 	
Кадрове забезпечення ОП	<p>Відповідність викладачів навчальним дисциплінам, які вони викладають.</p>	<p>1. Перевірка на відповідність вимогам чинних Ліцензійних умов, наявність практичного досвіду роботи за фахом викладачів, що забезпечують освітній процес за даною ОП</p> <p>2. Опитування здобувачів про якість викладання навчальної дисципліни викладачем :</p> <ul style="list-style-type: none"> - рівень володіння викладачем навчальним матеріалом, - зрозумілість стилю та змісту викладання та використання новітніх методик, - відкритість та доступність викладача до спілкування, - об'єктивність, чесність та прозорість при оцінюванні викладачем знань здобувачів вищої освіти 	<p>Група забезпечення; Гарант ОП; Кафедра; Здобувачі вищої освіти; Випускники; Роботодавці; Факультет; Навчальний відділ; Соціологічна лабораторія МДУ; Проректор з НПП</p>
	<p>Залучення роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу на ОП</p>		
	<p>Постійний професійний розвиток та підвищення кваліфікації викладачів (на базі МДУ або у співпраці з іншими)</p>		
Забезпеченість освітнього процесу ресурсами (навчально-методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення ОП)	<p>Забезпеченість навчально-методичними матеріалами навчальних дисциплін, що сприяє досягненню визначених в ОП цілей та програмних результатів навчання.</p>	<p>1. Наявність та доступність всіх необхідних елементів навчально-методичного забезпечення (на кафедрі, бібліотеці, Навчальному порталі МДУ), достатність бібліотечного фонду згідно Ліцензійних умов.</p> <p>2. Опитування зі сторони здобувачів щодо якості, зрозумілості, доступності навчально-методичного забезпечення відповідного освітнього компонента.</p> <p>3. Опитування серед здобувачів щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - якості забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної 	<p>Гарант ОП; Група забезпечення; Кафедра; Факультет; Викладачі ОП; Наукова бібліотека МДУ; Відділ технічних засобів навчання; Навчальний відділ; Господарський відділ; Соціологічна лабораторія МДУ; завідувачі господарствами, Проректор з СОП Проректор з НПП</p>
	<p>Інформаційне забезпечення спеціальності відповідно до Ліцензійних умов; інформаційне забезпечення освітніх компонентів ОП (в т.ч. вибіркового)</p>		
	<p>Задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти ОП створеним МДУ освітнім середовищем</p>		

Критерій	Елемент моніторингу	Методика вимірювання	Учасники
		підтримки здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП, - наявність чіткої і зрозумілої політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій (включаючи різні форми дискримінації, сексуальні домагання, корупцію тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП.	

8.6. Університетом визначено порядок розробки, затвердження, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм, навчальних та робочих навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін (Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті; Рекомендації з розробки робочих навчальних планів на поточний навчальний рік, Положення про підготовку наукових, навчальних та навчально-методичних видань у Маріупольському державному університеті, Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни у Маріупольському державному університеті).

8.7. В Університеті діє Положення про організацію та проведення опитувань стейкхолдерів в Маріупольському державному університеті, що регламентує порядок організації та проведення, аналізу та використання результатів опитування внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів (здобувачів, випускників та роботодавців) щодо якості вищої освіти та відстеження динаміки якості надання освітніх послуг та формування пропозицій щодо удосконалення освітнього процесу. Основні завдання моніторингу:

- організація та проведення систематичного моніторингу якості викладання навчальних дисциплін очима здобувачів вищої освіти;
- забезпечення зворотнього зв'язку від здобувачів вищої освіти щодо якості отримуваних знань, якості надання освітніх послуг, рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу;
- організація та проведення систематичного моніторингу якості освіти серед випускників Університету;
- організація та проведення моніторингу якості освіти випускників серед роботодавців та інших стейкхолдерів;
- виявлення недоліків і проблемних питань в освітньому процесі Університету;
- формування рекомендацій для покращення організації освітнього процесу в Університеті.

8.8. Контроль за здійсненням моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм в межах своїх повноважень здійснюють проректор з науково-педагогічної роботи, начальник навчального відділу, завідувач навчальної лабораторії із забезпечення якості освіти, декани факультетів, завідувачі кафедр, гаранті ОП.

9. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ, СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ

9.1. Публічність інформації про діяльність Університету забезпечується згідно із Законом України «Про вищу освіту», наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

9.2. На офіційному сайті університету розміщується така інформація:

- Статут Маріупольського державного університету;

- положення про колегіальні органи та їх персональний склад (Положення про вчену раду МДУ, Положення про Наглядову раду, положення про структурні підрозділи МДУ тощо);

- документи МДУ, пов'язані із організацією освітнього процесу (Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті, Положення про проведення практик студентів Маріупольського державного університету, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті, Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ, освітні програми, інформація про навчально-методичне забезпечення спеціальностей університету);

- Правила прийому до МДУ на поточний рік та зміни до них;
- склад керівних органів МДУ;
- перелік вакантних посад у МДУ, призначення на які здійснюється на конкурсних засадах;

- кошторис МДУ на поточний рік та всі зміни до нього;
- річний, у тому числі фінансовий звіт про діяльність МДУ з урахуванням інформації про надходження та використання коштів;

- інформація про використання бюджетних коштів у розрізі програм;
- штатний розпис на поточний рік (у тому числі зведений); інформація щодо проведення тендерних процедур (річний план закупівель на поточний рік, а також відомості, що подаються до Міністерства економічного розвитку і торгівлі для оприлюднення в інформаційному бюлетені «Вісник державних закупівель»);

- розмір плати за навчання та за надання додаткових освітніх послуг;
- результати щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників МДУ (у тому числі положення про його проведення);

- інформація про наукову діяльність університету: напрями наукової діяльності та наукові проекти; конференції, семінари, конкурси та виставки, що проводяться в університеті; наукові видання, спеціалізовані вчені ради тощо;

- інформація для студентів: відомості про діяльність студентського самоврядування, організацію студентського дозвілля, зразки документів.

9.3. В університеті проводиться систематичне оновлення та підтримання в актуальному стані інформації, що підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті МДУ.

9.4. Контроль за забезпеченням публічності інформації в межах своїх повноважень здійснюють проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки), проректор з науково-педагогічної роботи, начальник відділу кадрів, головний бухгалтер, начальник навчального відділу, декани факультетів, завідувачі кафедр, начальник відділу інформації та зв'язків з громадськістю, юридичний відділ.

10. СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УНІВЕРСИТЕТУ

10.1. Система забезпечення академічної доброчесності в МДУ, в тому числі система запобігання та виявлення академічного плагіату у працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти базується на наступних нормативних документах:

- Етичному кодексі МДУ;
- Положенні про академічну доброчесність в МДУ;
- Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ;

- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ.

10.2. Для забезпечення академічної доброчесності в МДУ необхідно дотримуватися наступних принципів:

- демократизм;
- законність;
- верховенство права;
- соціальна справедливість;
- пріоритет прав і свобод людини і громадянина;
- рівноправність;
- гарантування прав і свобод;
- науковість;
- професіоналізм та компетентність;
- партнерство і взаємодопомога;
- повага та взаємна довіра;
- відкритість і прозорість;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності.

10.3. Система запобігання та виявлення академічного плагіату у працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти створюється з метою підвищення якості навчання студентів, написання індивідуальних та оригінальних творів, дотримання вимог академічної доброчесності та чинного законодавства в сфері захисту прав інтелектуальної власності.

10.4. Дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

10.5. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

10.6. Для виявлення академічного плагіату в МДУ використовуються комп'ютерні програмно-технічні засоби, що дозволяють провести незалежну оцінку написаного твору по відношенню до його оригінальності, законності запозичень та оформлення цитування.

10.7. З метою дотримання академічної доброчесності та запобігання академічного плагіату в МДУ створено Комісію з питань академічної доброчесності, яка розглядає на своїх засіданнях питання щодо порушення академічної доброчесності та надає висновки або пропозиції щодо не/накладання відповідних санкцій.

10.8. Контроль за дотриманням академічної доброчесності в межах своїх службових повноважень здійснюють перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, завідувачі кафедр, начальник юридичного відділу.

11. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Це Положення розглядається на засіданні Науково-методичної ради, погоджується із органами студентського самоврядування, затверджується рішенням Вченої ради МДУ та вводиться в дію наказом ректора МДУ.

11.2. Зміни та доповнення до Положення розглядаються на засіданні Науково-методичної ради, погоджуються із органами студентського самоврядування, затверджуються рішенням Вченої ради МДУ та вводяться в дію наказом ректора МДУ.